

УДК 947.6

**ТЫТУЛАВАНАЯ ЗНАЦЬ З МАСКОЎСКОЙ ДЗЯРЖАВЫ
Ў ВЯЛІКІМ КНЯСТВЕ ЛІТОЎСКИМ У КАНЦЫ XV – 30-Х ГАДАХ XVI СТАГОДДЗЯ****А.У. КАЗАКОЎ****(Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт, Мінск)**

Прадстаўлены вынікі параўнаўчага аналізу становішча эмігрантаў з Маскоўскай дзяржавы ў Вялікім княстве Літоўскім з ліку тытулаванай знаці, якія перасяліліся сюды ў канцы XV – 30-я гады XVI стагоддзя. Гэта пытанне дагэтуль не станавілася прадметам навуковага даследавання. У акрэслены перыяд з Вялікага княства Маскоўскага ў беларуска-літоўскую дзяржаву перасяліліся пяцёра служылых князёў. Вызначана, што палітыка вялікіх князёў літоўскіх адносна эмігрантаў і, адпаведна, становішча апошніх у Вялікім княстве Літоўскім залежала ад шэрагу фактараў, галоўным з якіх была запатрабаванасць урадам княства той ці іншай асобы для рашэння пытанняў знешняй палітыкі. Апошняя вызначалася асабістымі якасцямі эмігранта, прычынамі і абставінамі яго ад'езду, а таксама яго досведам у палітычнай ды вайсковай дзейнасці.

Уводзіны. Вялікае княства Літоўскае, Рускае, Жамойцкае (ВКЛ) было традыцыйным прытулкам для іншаземцаў, перш за ўсё з суседніх зямель, якія былі вымушаны пакінуць радзіму па тых ці іншых прычынах. Асабліва прываблівала яго эмігрантаў з рускіх княстваў, ад шэраговага дваранства да Рурывічаў. У другой палове XV стагоддзя сюды прыехалі і тут аселі: князь Іван, сын пацярпелага паразу ў барацьбе за маскоўскі вялікакняскі стол Дз. Шамякі; мажайскі князь Іван Андрэевіч і яго пляменнік Васіль Міхайлавіч Вярэйскі, што ўратаваліся ад расправы з боку маскоўскіх улад; князь Іван, сын апальнага бораўскага князя Васіля Яраславіча; апошні цвярскі князь Міхаіл Барысавіч і некаторыя іншыя прадстаўнікі палітычнай эліты [1, с. 134 – 136]. Плынь эмігрантаў з усходу не спынілася і ў XVI стагоддзі.

Гістарыяграфія пытання эміграцыі знаці з Маскоўскай дзяржавы ў ВКЛ у першай палове XVI стагоддзя налічвае няшмат спецыяльных прац, хоць асобныя сюжэты здаўна занялі трывалае месца ў даследаваннях па сацыяльна-палітычнай гісторыі Расіі. Амерыканец О.П. Бакус цікавіўся ўплывам з'явы эміграцыі на фарміраванне ўяўлення аб дзяржаўнай здрадзе, а таксама лёсам адной з яскравейшых постацяў сярод эмігрантаў – князя С.Ф. Бельскага [2]. У невялікім артыкуле Санкт-Пецярбургскі даследчык М.М. Кром імкнуўся надаць пытанню эміграцыі з Маскоўскай дзяржавы ў ВКЛ статус самастойнай праблемы. Паміж іншым ён зрабіў важную заўвагу аб неабходнасці прымянення дыферэнцыяванага падыходу пры даследаванні прычын эміграцыі прадстаўнікоў розных слаёў маскоўскага прывілеяванага са слоўя [3]. Яму належыць і біяграфічны нарыс, прысвечаны С.Ф. Бельскаму [4]. Гэтая ж гістарычная асоба прыцягнула ўвагу і расійскага ўсходазнаўцы І.У. Зайцава [5]. Ступень сацыяльна-культурнай адаптацыі эмігрантаў паспрабаваў вызначыць на падставе геральдычных і сфрагістычных дадзеных паяк І. Граля [6]. Айчынным даследчык Б.І. Сідарэнка зрабіў кароткі агляд выпадкаў эміграцыі з Маскоўскай дзяржавы ў ВКЛ у кантэксте ўзаемаадносін двух княстваў [7].

Як відаць, грунтоўных даследаванняў па дадзенай праблеме пакуль няма. Маладаследаваным з'яўляецца пытанне становішча эмігрантаў у ВКЛ. Найбольшае асвятленне атрымаў лёс князя С.Ф. Бельскага, тады як некаторыя іншыя постаці, аб жыцці і дзейнасці якіх захавалася нямала звестак у крыніцах (напрыклад, князь Мацвей Мікіцініч), па-ранейшаму застаюцца як бы ў цені свайго знакамітага суайчынніка.

Мэта дадзенага артыкула – ацаніць становішча тытулаванай знаці з Маскоўскай дзяржавы ў ВКЛ, параўнаўшы лёсы асобных эмігрантаў. У перыяд з канца XV і да канца 30-х гадоў XVI стагоддзя тут знайшлі прытулак князі: Мацвей Мікіцініч, Іван Львовіч Барацінскі, разанскі князь Іван Іванавіч, Іван Дзмітрыевіч Губка Шуйскі, Сямён Фёдаравіч Бельскі. Спынімся падрабязней на кожным з іх, разгледзеўшы маёмаснае становішча, кар'еру і шлюбныя адносіны.

Асноўная частка. Князь Мацвей Мікіцініч прыехаў з Маскоўскай дзяржавы ў 1495 годзе разам з нявестай вялікага князя літоўскага Аляксандра Аленай, дачкой Івана III [8, с. 185]. Паходжанне гэтай асобы дагэтуль дакладна не высветлена, хаця існуе гіпотэза аб прыналежнасці эмігранта да адгалінавання старадубскіх князёў. Не падлягае сумненню, што М. Мікіцініч належаў да дробнай княжацкай служылай сям'і, бо шматлікія дакументы, у якіх ён згадваецца, нават не данеслі да нас яго родавага імя, а маскоўскія крыніцы аб ім наогул не паведамляюць.

Ніхто з сучаснікаў-эмігрантаў М. Мікіцініча не атрымаў настолькі буйных уладанняў на Беларусі і ў Літве, як ён. Сярод яго маёнткаў – Княжычы і Водва на Магілёўшчыне, Бірштаны і Езна ў Ковенскім і шэраг двароў у Віленскім паведах, дом у сталіцы [9, с. 116 – 117]. Паводле перапісу войска ВКЛ 1528 года

ён мусіў узбройваць і ўтрымліваць почат у 79 вершнікаў, саступаючы па колькасці камбатантаў толькі найбуйнейшым магнатам краіны: А.М. Гаштольд, К.І. Астрожскаму, Ю.С. Слуцкаму і інш. Як верны служэбнік Алены Іванаўны Мікіцініч быў намеснікам у шэрагу яе ўладанняў – у Бірштанах, Анікштах, Княжычах, Цяцерыне і Магілёве. Набліжанасцю да вялікакняжскай сям’і, якой ён быў абавязаны большасцю сваіх зямельных набыткаў, і тлумачыцца яго заможнасць і паспяхова кар’ера адміністратара. Становішча гэта ён здолеў захаваць нават пасля смерці ў 1513 годзе Алены, дзякуючы вернай службе Жыгімонту I.

У Вялікім княстве Літоўскім Мікіцініч жаніўся тройчы. Паходжанне першай яго жонкі, Фяціні, застаецца невядомым. Наступнай абранніцай стала Людміла Духніч з нейкага княжацкага роду, а апошняя жонкай была Таміла Міхайлаўна са старажытнага роду Мсціслаўскіх. Ад кожнай з іх М. Мікіцініч меў дзяцей, сярод якіх былі тры сыны: Яраслаў, Астафі і Іван, што памёр маладым. Князь Мацвей сканаў у 1539 годзе, пакінуўшы свае ўладанні двум сынам і жонцы Таміле [9, с. 117]. Яго нашчадкі працягвалі службу вялікім князям літоўскім.

Барацінскія былі адгалінаваннем Мезецкіх князёў. Іх уладанні ўваходзілі ў сферу ўплыву ВКЛ у часы Вітаўта. На канец XV стагоддзя яны ўяўлялі сабой дробны княжацкі род з вярхоўяў Акі. У 1494 годзе Барацінскія ўжо знаходзіцца на маскоўскай службе [9, с. 8], але абставіны і прычыны іх пераходу застаюцца не высветленымі.

У 1509 годзе ў адным з дакументаў метрыкі ВКЛ упершыню згадваецца князь І.Л. Барацінскі. Аб яго матывацы да эміграцыі можна казаць толькі гіпатэтычна. Відаць, Іван Львовіч быў незадаволены сваім становішчам у Маскоўскай дзяржаве. У княстве Літоўскім гаспадарскі дваранін І.Л. Барацінскі атрымаў ад Жыгімонта I у вотчыну чатыры зямлі ў Майшагольскім павеце Віленскага ваяводства [10, арк. 94 адв. – 96]. Акрамя таго, ён валодаў замкам Дусяты і, верагодна, набыў пэўныя ўладанні ў якасці пасагу за сваёй жонкай Марыяй Вяземскай, з якой меў чатырох сыноў [9, с. 8]. Дзяржаўных пасадаў Іван Львовіч не займаў.

Вялікае княства Літоўскае стала прытулкам для апошняга разанскага князя Івана Іванавіча. З сярэдзіны XV стагоддзя Разань знаходзілася пад палітычным уплывам Масквы. Іван Іванавіч, аднак, спрабаваў праводзіць самастойную знешнюю палітыку, што выклікала незадавальненне Васіля III. Разанскі князь быў выкліканы ў Маскву і арыштаваны. Але яму ўдалося ўцячы з вязніцы падчас нападу на сталіцу войскаў Менглі-Гірэя ў 1521 годзе. Уратаваўшыся, Іван Іванавіч накіраваўся ў ВКЛ. Жыгімонт I зрабіў яго дзяржаўцам у адным са сваіх маёнткаў – Стоклішках. Гэту пасаду апошні разанскі князь займаў да сваёй смерці зімой 1533/1534 гадоў [7, с. 27]. Нашчадкаў Іван Іванавіч не пакінуў.

Іван Дзмітрыевіч Губка Шуйскі быў прадстаўніком уплывовага княжацкага роду. Яго прадзед, дзед, а таксама двое дзядзькоў служылі вялікім князям маскоўскім, займаючы вышэйшыя дзяржаўныя і вайсковыя пасады. Бацька Івана Шуйскага, Дзмітрый, рана памёр, не паспеўшы вызначыцца на дзяржаўнай службе. Пазбаўлены бацькоўскай падтрымкі, І.Д. Шуйскі знаходзіўся ў цені сваіх магутных сваякоў і нічым не вызначыўся.

Першая датаваная згадка аб Іване Дзмітрыевічу ў метрыцы ВКЛ адносіцца да 1538 года [11, арк. 28]. Хутчэй за ўсё, яго ад’езд трэба разглядаць як наступства абвастрэння палітычнай барацьбы ў Маскоўскай дзяржаве ў перыяд маленства вялікага князя Івана IV. У княстве Літоўскім І.Д. Шуйскі стаў уласнікам двара Церабунь (Ваўкавыскі павет), у 1540 – 1542 гадах часта прысутнічаў на паседжаннях каралеўскага камісарскага суда пад старшынствам М.В. Яновіча. Дзяржаўных пасадаў Іван Дзмітрыевіч не займаў, аднак, быў жанаты з Марыяй Багданаўнай Багавіцінавай, што радніла яго з даволі ўплывовай на той час сям’ёй. Памёршы каля 1560 года, Шуйскі пакінуў сына Мануіла і, верагодна, дачку Соф’ю [9, с. 521 – 522]. У другой палове XVI – XVII стагоддзі Шуйскія былі ўраднікамі сярэдняга звання на Берасцейшчыне.

Нарэшце, самай яскравай постацю сярод эмігранцкай арыстакратыі першай трэці XVI стагоддзя быў князь С.Ф. Бельскі. Яго бацька Фёдар Іванавіч у 80-я гады XV стагоддзя ад’ехаў з ВКЛ да маскоўскага ўладара. Тры яго сыны займалі вышэйшыя вайсковыя пасады ў Маскоўскай дзяржаве, былі набліжаны да вялікага князя Васіля III [4, с. 99 – 101].

У жніўні 1534 года ваявода С.Ф. Бельскі (разам з акольнічым І.В. Лядскім і шматлікай групай дзяцей баярскіх) збег з Серпухава ў ВКЛ. Як і ў выпадку з І.Д. Шуйскім, прычыны ад’езду трэба шукаць ва ўнутрапалітычным становішчы Маскоўскай дзяржавы. Справа ў тым, што Бельскія, якія займалі моцныя пазіцыі пры двары Васіля III, так сама як і іншыя выхадцы з ВКЛ, пасля смерці вялікага князя ў канцы 1533 года губляюць сваё становішча. Дзесьці да чэрвеня 1534 года Бельскія былі адхілены ад улады. У такой сітуацыі перспектывы далейшай кар’еры яшчэ даволі маладога Сямёна Фёдаравіча ўяўляліся вельмі сумнеўнымі, што разам з авантурным характарам і празмернымі амбіцыямі князя і магло паслужыць каталізатарам рашэння ўцячы ў ВКЛ [4, с. 103].

Прыбыўшы ў абоз гетмана Ю. Радзівіла, Бельскі і Лядскі перадалі яму важныя звесткі аб маскоўскіх справах, якія напярэдадні чарговай маскоўска-літоўскай («Старадубскай», 1534 – 1537 гг.) вайны сталі, безумоўна, вельмі карыснымі для камандавання ўзброеных сіл ВКЛ. Акрамя гэтага, пераход на бок вялікага князя літоўскага прадстаўніка маскоўскай арыстакратыі быў вялікім поспехам у ідэалагічным сэнсе, не кажучы аб той сумятні, якую ён выклікаў сярод маскоўскіх кіруючых колаў. Ураду ВКЛ таксама ўдалося выкарыстаць вайсковы досвед перабежчыкаў падчас кампаніі лета 1535 года на Севершчыне, якая скончылася захопам двух значных умацаваных пунктаў – Гомеля і Старадуба [4, с. 106].

Каб заахоціць ад'езд Бельскага, а таксама прывабіць іншых патэнцыйных уцекачоў, Жыгімонт I уганараваў яго пасадай дзяржаўцы ў трох гаспадарскіх маёнтках – Кармялаве, Жыжморах і Стоклішках. Відаць, незадаволены гэтай роляй, а магчыма, расчараваны кароткачасовай апалай (яго абвінавачвалі ў намеры ўцячы назад у Маскву), С.Ф. Бельскі падманам пакідае ВКЛ. Папрасіўшы ў Жыгімонта дазволу на паломніцтва ў Святую зямлю, ён адпраўляецца ў падарожжа вясной 1536 года, але замест Палесціны накіроўваецца да двара турэцкага султана. Там ён просіць дапамогі ў адваяванні ў маскоўскага ўрада яго вотчыны – г. Белая і Разанскай зямлі (на Разань ён тэрэтычна мог прэтэндаваць дзякуючы сваяцтву па матчынай лініі і нядаўняй смерці апошняга разанскага князя) [12, с. 341]. Аб гэтых планах Бельскага стала вядома ў Вільні да мая 1537 года, калі Жыгімонт I са свайго боку выказаў намер падтрымаць яго ў іх ажыццяўленні [12, с. 342 – 343].

Султан загадаў свайму васалу, крымскаму хану Іслам-Гірэю, пасадыць амбітнаму князю, і той накіраваўся ў Крым. Там падчас нападу нагайскага хана Бакія на Перакоп у 1537 годзе Бельскі патрапіў да яго ў палон, але быў выкуплены новым крымскім ханам Сахіб-Гірэем. Маскоўская дыпламатыя прыклала шмат намаганняў, каб вярнуць апальнага князя на радзіму, але безвынікова [4, с. 106].

Пры двары Сахіб-Гірэя С.Ф. Бельскі займаўся даволі актыўнай дзейнасцю, у тым ліку на карысць ВКЛ, аб чым сведчыць выказаная Жыгімонтам удзячнасць [12, с. 372]. Нарэшце, летам 1541 года крымскае войска рушыла ў вялікі паход на Масковію, якога так прагнуў Бельскі. Гэта вайсковая акцыя, аднак, скончылася правалам, у якім крымчакі абвінавачвалі Бельскага (відаць, ён не аказаў той дапамогі, якой ад яго чакалі). Хутчэй за ўсё, гэта прыспешыла вяртанне авантурыста ў ВКЛ: у верасні 1541 года ён ужо знаходзіўся ў Кіеве [4, с. 113].

Падчас сваёй адсутнасці С.Ф. Бельскі страціў пасаду дзяржаўцы Стоклішак і Кармялава (напэўна, таксама і Жыжмор) [13, арк. 185, 197, 200, 202 адв., 215 адв., 241]. У 1541 – 1544 гадах ён, аднак, зноў выступае як адміністратар гэтых маёнткаў. Нічым больш не вызначыўшыся ў жыцці ВКЛ, С.Ф. Бельскі памёр дзесьці ў другой палове 40-х гадоў XVI стагоддзя [4, с. 114].

Сярод усіх князёў-эмігрантаў, якія патрапілі ў ВКЛ у канцы XV – першай трэці XVI стагоддзя, М. Мікіцініч займае асобнае месца: яго ад'езд быў санкцыянаваны маскоўскім урадам.

Усе астатнія чатыры князі былі тым ці іншым чынам вымушаны да эміграцыі, прычым сярод матываў дамінуючымі варта прызнаць палітычныя. Гэта датычыцца І.І. Разанскага – дакладна, С.Ф. Бельскага – з вялікай верагоднасцю, І.Л. Барацінскага і І.Д. Шуйскага – верагодна.

Лёс апошняга разанскага князя вельмі нагадвае лёс апошняга князя цвярскага, Міхаіла Барысавіча, які збег у ВКЛ у 1485 годзе: ціск значна мацнейшай Масквы, імкненне захаваць незалежнасць ад яе, параза ў няроўным супрацьстаянні, уцёкі і сыход з палітычнай арэны. Падобным было і іх становішча на чужыне. І таму, і другому ўрад ВКЛ забяспечыў бязбеднае існаванне да скону – Іван Іванавіч быў вялікакняскім намеснікам у Стоклішках, Міхаіл Барысавіч меў зямельныя ўладанні. Цікава, што па сваім становішчы два апошнія мала чым адрозніваліся ад Барацінскага і Шуйскага, нягледзячы на розніцу ў статусе да эміграцыі. Паводле класіфікацыі М.Ф. Спірыдонава, Іван Львовіч належаў да катэгорыі дробных феадалаў (па матэрыялах перапіса войска 1528 г.). Князь Шуйскі таксама не вылучаўся асаблівай заможнасцю на фоне вышэйшых шляхецкіх колаў, хоць сваяцтва з Багавіцінавічамі кажа аб больш паспяховай яго інкарпарацыі ў прывіляванае саслоўе ВКЛ. Прычынай гэтага стала, хутчэй за ўсё, паходжанне Івана Дзмітрыевіча: род Шуйскіх быў куды больш знакамітым за род Барацінскіх.

Сваім статусам у ВКЛ ад астатніх эмігрантаў адрозніваўся князь С.Ф. Бельскі. Ён быў прызначаны намеснікам трох вялікакняскіх маёнткаў у другім па значэнні ваяводстве краіны – Троцкім, прычым два з іх знаходзіліся ў цэнтральным (Троцкім) павеце. Прычыну ўзвышэння Бельскага (у параўнанні з іншымі ўцекачамі) трэба шукаць у тым значэнні, якое меў гэты эмігрант для ўрада ВКЛ, што не ў апошнюю чаргу было абумоўлена яго папярэднім статусам у Маскоўскай дзяржаве. Калі князі цвярскі і разанскі былі палітычнымі банкрутамі і дажывалі свой век у выгнанні, то былы маскоўскі ваявода Бельскі быў выкарыстаны для дасягнення пэўных знешнепалітычных мэт як непасрэдна, так і ўскосна. Не выключана, што Сямён Фёдаравіч мог бы зрабіць паспяховую кар'еру дзяржаўцы і не спыніцца на пасады намесніка трох маёнткаў, калі б не пакінуў краіну з мэтай ажыццяўлення сваіх авантурных планаў. Яскравая по-

стаць Бельскага стала як бы папярэднікам князя А.М. Курбскага, які вылучаўся на фоне іншых маскоўскіх перабежчыкаў часоў Інфлянцкай вайны.

Заклучэнне. Становішча князёў-эмігрантаў з Маскоўскай дзяржавы не было аднолькавым, а залежыла ў асноўным ад іх статусу на радзіме, паходжання і, самае галоўнае, таго значэння, якое яны (як і сам факт іх эміграцыі) мелі для ўрада ВКЛ. Нягледзячы на гэту розніцу, усе эмігранты былі паспяхова інкарпараваны ў мясцовы шляхецкі стан у першым пакаленні.

ЛІТАРАТУРА

1. Казакоў, А.У. Абставіны і вынікі княскай эміграцыі з Маскоўскай дзяржавы ў Вялікае княства Літоўскае ў другой палове XV ст. / А.У. Казакоў // Труды БГТУ. Сер. V. Политология, философия, история, филология. – 2007. – Вып. XV. – С. 134 – 137.
2. Backus, O.P. Treason as a Concept and Defections from Moscow to Lithuania in the Sixteenth Century / O.P. Backus // Forschungen zur Osteuropäischen Geschichte. – 1970. – Bd. 15. – P. 119 – 144.
3. Кром, М.М. «Отъезды» московской знати в Литву во второй четверти XVI в. / М.М. Кром // Феодальная Россия. Новые исследования: сб. науч. ст.; под ред. М.Б. Свердлова. – СПб., 1993. – С. 34 – 37.
4. Кром, М.М. Судьба авантюриста: князь Семен Федорович Бельский / М.М. Кром // Очерки феодальной России: сб. науч. ст.; под ред. С.Н. Кистерева. – М., 2000. – Вып. 4. – С. 98 – 115.
5. Зайцев, И.В. «Позабыв бога, и наше жалованье, и свою душу...» (Приключения князя Семена Федоровича Бельского) / И.В. Зайцев // Ad fontem // У источника: сб. ст. в честь С.М. Каштанова; сост. Л.В. Столярова [и др.]. – М., 2005. – С. 298 – 317.
6. Grala, H. «Ex Moschouia ortum habent». Uwagi o sfragistyce i heraldyce uchodców moskiewskich / H. Grala // Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego. Nowej Serii. – Warszawa, 1999. – T. IV (XV). – S. 101 – 130.
7. Сідарэнка, Б. Эміграцыя з Маскоўскай дзяржавы ў Вялікае княства Літоўскае ў канцы XV – першай трэці XVI ст. / Б. Сідарэнка // Беларус. гіст. часоп. – 2006. – № 8. – С. 21 – 29.
8. Lietuvos Metrika. Kn. 25 (1387 – 1546): Užrašymų knyga 25 / Lietuvos istorijos institutas; parengė D. Antanavičius ir A. Baliulis. – Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos inst., 1998. – 460 p.
9. Wolff, J. Kniaziowie litewsko-ruscy od końca czternastego wieku / J. Wolff. – Warszawa: Gebethner i Wolff, 1895. – XXV, 698 s.
10. Нацыянальны гістарычны архіў Беларусі (НГАБ). – Фонд КМФ-18. – Воп. 1. – Спр. 18. Зборнік дакументаў, што маюць адносіны да ўладанняў каралевы Боны. 1532 – 1534.
11. НГАБ. – Фонд КМФ-18. – Воп. 1. – Спр. 228. «Тыя справы почалися писати от того часу, як дано воеводство витебское Матею Войтеховичу Яновичу, маршалку короля, а его милость рачил послати от себе наместником на Витебск служебником его милость Дмитра Жомойтовича». 1533 – 1540.
12. Акты, относящиеся к истории Западной России, собранные и изданные Археографической комиссией: в 5 т. – СПб.: В типографии II отделения Собственной Е. И. В. канцелярии, 1846 – 1853. – Т. 2: 1380 – 1605. – 1848. – V, 373, 24, 15 с.
13. НГАБ. – Фонд КМФ-18. – Воп. 1. – Спр. 20. «Метрика привилев, потвержений и иных листов спр-вованя пана Кгаштолтового». 1536 – 1539.

Паступіў 26.05.2009

THE NOBILITY OF MOSCOW EMPIRE IN GRAND DUCHY OF LITHUANIA IN THE LATE XV – THE THIRTIES OF XVI CENTURY

The results of the comparative analysis of conditions of emigrants of nobility from Moscow Empire, which moved to Grand Duchy of Lithuania in the late XV – the thirties of XVI century. The question hasn't been scientifically examined yet. In the given period five service dukes moved from Duchy of Muscovy to Belarusian-Lithuanian State. It was determined that the politics of Grand Dukes of Lithuania in relation to emigrants, and accordingly their conditions in Grand Duchy of Lithuania depended on a number of factors, the main of which was the demand for people who could solve problems of the foreign policy of the Duchy officials. The choice depended on personal qualities of an immigrant, reasons and circumstances of his departure, as well as his political and military experience.